

Σχόλια με αφορμή το άρθρο

The competitive advantage of nations: An application to academia,

Anne-Wil Harzing & Axèle Giroud,

Accepted for Journal of Informetrics,

www.harzing.com/download/diamond.pdf

Πολλά θα μπορούσαν να ειπωθούν για το αν οι εργασίες σε ερευνητικά περιοδικά αντανακλούν την ερευνητική προσπάθεια σε όλα τα ερευνητικά αντικείμενα. Επειδή, όμως, αυτή είναι μία άλλη κουβέντα, πήρα το θάρρος να διερευνήσω λίγο τη σημασία της έκθεσης αυτής. Αν και μή ειδικός, προσέθεσα μερικά στοιχεία και σας τα στέλνω, γιατί θεωρώ ότι μπορεί να ενδιαφέρουν το σύνολο των συναδέλφων .

Τα λίγα και σχετικά προφανή (αν όχι και όλα) πορίσματα αυτής της διερεύνησης (πρόχειρα φτιαγμένης σε 2-3 ώρες) φαίνονται στα παρακάτω σχήματα :

Εν συντομία:

1) Από το πρώτο σχήμα (και την έκθεση της Harzing) προκύπτει ότι η Ελλάδα είναι στην 20η θέση παγκόσμια σε ότι αφορά τις εργασίες που παράγονται στο διάστημα 2002-2012 ανά 100.000 κατοίκους.

2) Από το δεύτερο σχήμα προκύπτει ότι για τις 36 χώρες που εξετάστηκαν, η Ελλάδα είναι 23 στο Κατά Κεφαλή Εισόδημα.

3) Στο 3ο σχήμα προκύπτει κάτι προφανές: Οι πιο πλούσιες χώρες (μεγαλύτερο Κατά Κεφαλή Εισόδημα) παράγουν και περισσότερη έρευνα (μεγαλύτερος αριθμός εργασιών ανά 100.000 κατοίκους). Πολλές κεντροευρωπαϊκές χώρες, αλλά και η Ελλάδα είναι πάνω από τη διχοτόμο, χωρίς αυτό να σημαίνει και πολλά πράγματα. Φυσικά μπορεί να ερμηνευθεί και ανάποδα: Όσο περισσότερο επενδύει μία χώρα στην έρευνα, τόσο πιο πλούσια είναι. Η περαιτέρω απάντηση στο ερώτημα αυτό απαιτεί εντελώς άλλου επιπέδου ανάλυση και στοιχεία.

4) Στο 4ο σχήμα έρχεται η κύρια ψυχρολουσία, αν και γνωστή σε εμάς στα Πανεπιστήμια:

Η Ελλάδα είναι η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ανάμεσα σε όλες τις 36 χώρες της μελέτης της Harzing στο ποσοστό του ΑΕΠ που επενδύεται στην Έρευνα (το επενδύεται είναι δικό μου ρήμα...). Επέλεξα το 2007, που είναι περίπου στη μέση του εξεταζόμενου διαστήματος, μια και δεν είχα πρόσβαση σε πιο πρόσφατα αποτελέσματα. Με άλλα έχουμε το χειρότερο κράτος (εδώ και χρόνια) σε ότι αφορά τη χρηματοδότηση της Έρευνας.

5) Το 5ο περιέχει την πρώτη, ίσως, σχετικά απρόσμενη πληροφορία. Από το σχήμα προκύπτει ότι τα πιο πλούσια κράτη (μεγαλύτερο Κατά Κεφαλή Εισόδημα) επενδύουν μεγαλύτερο ποσοστό του ΑΕΠ στην Έρευνα. Με άλλα λόγια, καλύτερο οικονομικό επίπεδο, δημιουργεί μεγαλύτερα πλεονάσματα, αυξάνοντας (μή γραμμικά) το ποσό που πάει στην Έρευνα.

Εδώ όμως υπάρχει ένα νέο: Τα δυναμικά Ασιατικά κράτη (Ισραήλ, Κίνα, Ν. Κορέα, Ταϊβάν, Ιαπωνία, Ινδία) και τα γνωστά 2 Σκανδιναβικά (Σουηδία, Φιλανδία) επενδύουν στην έρευνα δυσανάλογα πολλά σε σχέση με το Κατά Κεφαλή Εισόδημα. Αντίθετα πολλές Ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Ιρλανδία, Ελβετία, Νορβηγία) και η

Αυστραλία επενδύουν δυσανάλογα λίγο στην Έρευνα, σε σχέση με το εισόδημά τους. Ειδικά η Νορβηγία αποκλείει τόσο πολύ προφανώς λόγω του ρόλου του πετρελαίου στο Κατά Κεφαλή Εισόδημα, όμως σίγουρα είναι κάτω από την ευθεία ελαχίστων τετραγώνων.

6) Το 6ο σχήμα δείχνει κάτι, που τουλάχιστον εγώ το αγνοούσα: Αν ο αριθμός εργασιών ανά 100.000 κατοίκους διορθωθεί (διαιρεθεί) με το ποσοστό που το κράτος επενδύει στην έρευνα, τότε η πιο αποδοτική χώρα είναι η Ελλάδα, ακολουθούμενη από τη Ν.Ζηλανδία, Ολλανδία, Ελβετία, κλπ.

7) Ακόμα πιο σωστό είναι το σχήμα 7, που δείχνει τον ίδιο αριθμό (αριθμό εργασιών ανά 100.000 κατοίκους) ανηγμένο στο Κατά Κεφαλή Κόστος που πηγαίνει στην Έρευνα, με πρώτη την Ελλάδα, ακολουθούμενη από Πολωνία, Ουγγαρία, Τουρκία, Ουκρανία.

Δηλαδή, το μικρότερο κόστος εργασίας ανά κάτοικο (δηλαδή το πιο "φθηνό paper") το παράγει η Ελλάδα, τουλάχιστον με βάση αυτό το δείκτη.

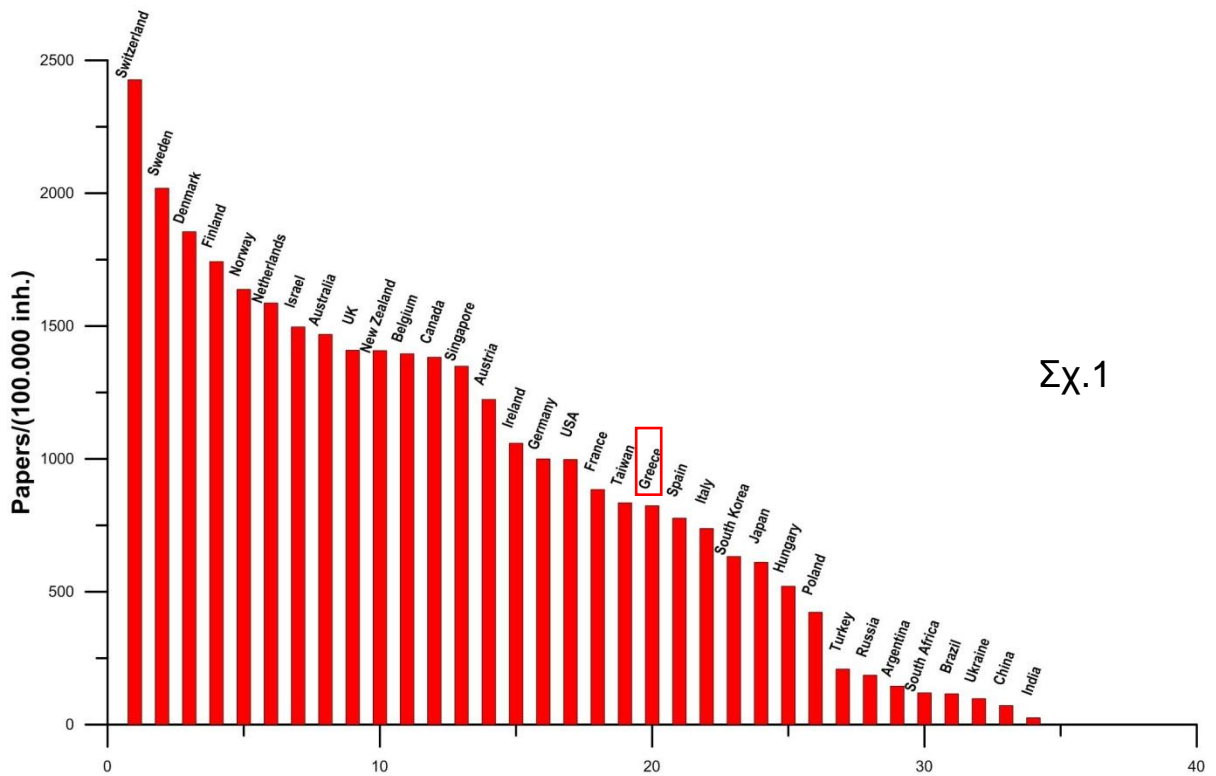
8) Αυτός ο δείκτης φαίνεται καλύτερα στο τελευταίο σχήμα, όπου παρουσιάζεται σε συνάρτηση με το εισόδημα και δείχνει μία σχετική ανεξαρτησία από αυτό. Εξαιρέση αποτελούν χώρες όπως η Ελλάδα, Πολωνία, Ουγγαρία, Τουρκία, Ουκρανία αλλά και Ν.Ζηλανδία, Αργεντινή, Ισπανία, Ινδία, οι οποίες έχουν καταφέρει να έχουν πολύ χαμηλό "κόστος" εργασίας ανά κάτοικο. Μάλιστα σχεδόν όλες αυτές οι χώρες είναι από τη μέση και αριστερά (κυρίως πολύ αριστερά).

Με άλλα λόγια, τα "φτωχαδάκια" της κατανομής, με υπερβάλλουσα προσπάθεια, παράγουν εργασίες δυσανάλογα πολλές ή δυσανάλογα φθηνές ανά κάτοικο, από ότι οι πλούσιοι της κατανομής. Κάτι που ίσως και να δείχνει ότι όντως ισχύει το "πενία τέχνας κατεργάζεται" και στην Έρευνα.

Κλείνοντας, θέλω πάλι να επισημάνω ότι η σύντομη αυτή αναφορά προφανώς στερείται πολλά σοβαρά επιστημονικά ερείσματα (δεν υπάρχει καμία αναφορά στην ποιότητα της έρευνας, στην σημασία της για την παραγωγή, αν αυτό φαίνεται έμμεσα από το σχήμα 3) και η όλη ανάλυση είναι σχετικά απλή και επιδερμική, μια και ούτε ειδικός είμαι, ούτε χρόνο και πηγές έχω για βαθύτερη ανάλυση. Δείχνει όμως ότι η χώρα μας καταλαμβάνει πολύ καλύτερη θέση παγκόσμια αν ληφθούν υπόψη οι παράγοντες που επηρεάζουν την έρευνα (και κυρίως τα επενδύσιμα ποσά, το 3ο σχήμα είναι αδιάψευστο σε αυτό το θέμα) και κυρίως ότι τα Παν/μια και Ερ. Κέντρα της χώρας παράγουν δυσανάλογα πολύ και φθινό ερευνητικό έργο, ίσως πιο δυσανάλογα από κάθε άλλη χώρα στον κόσμο.

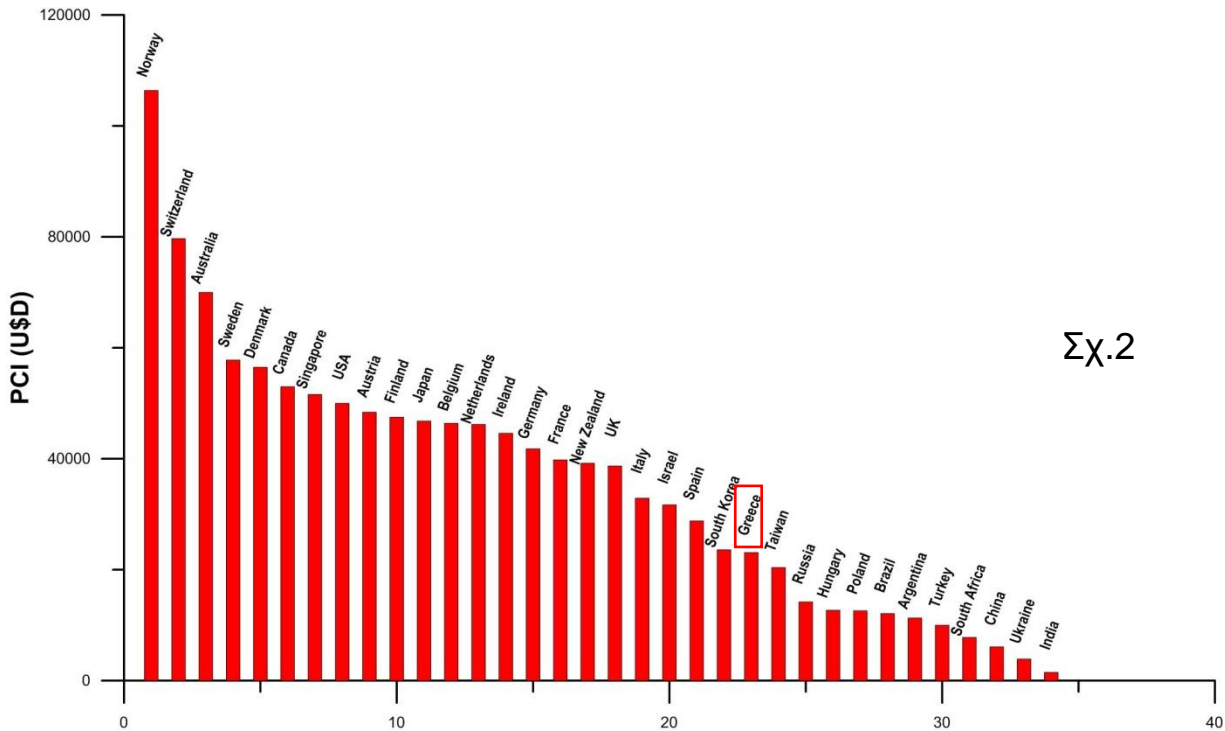
Κ.Παπαζάχος

Θεσσαλονίκη 15/12/2013

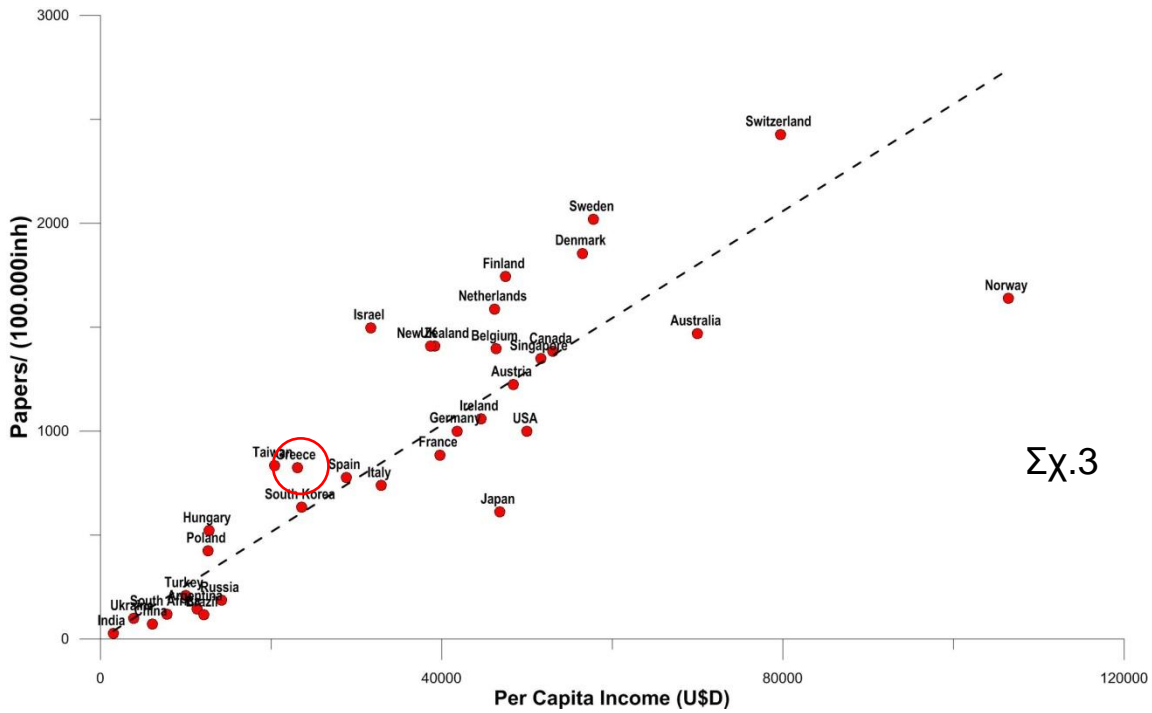
Σχ.1

Αριθμός Δημοσιεύσεων ανά 100.000 κατοίκους για τα έτη 2002-2012 (Πηγή Harzing & Giroud, 2013)

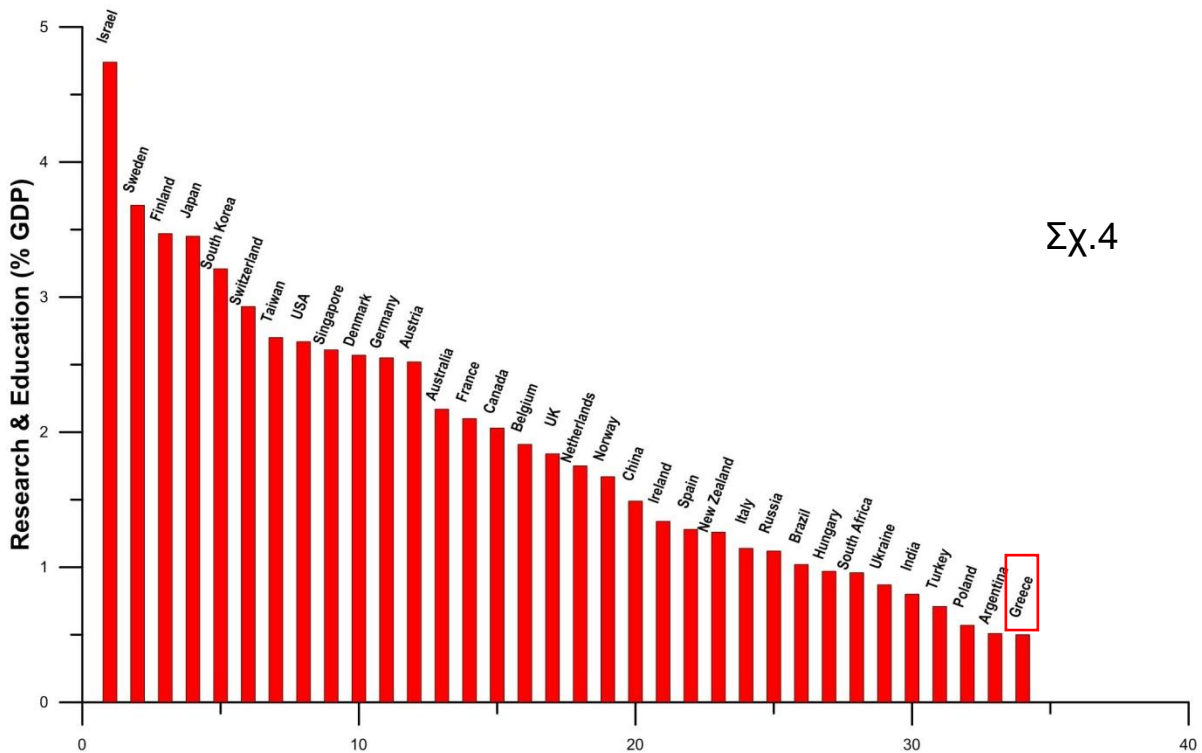
Σχ.2

Κατά Κεφαλή Εισόδημα για τα έτη 2003-2012 (Πηγή Wikipedia, βασισμένη σε δεδομένα της CIA World Factbook, 2003-2012)

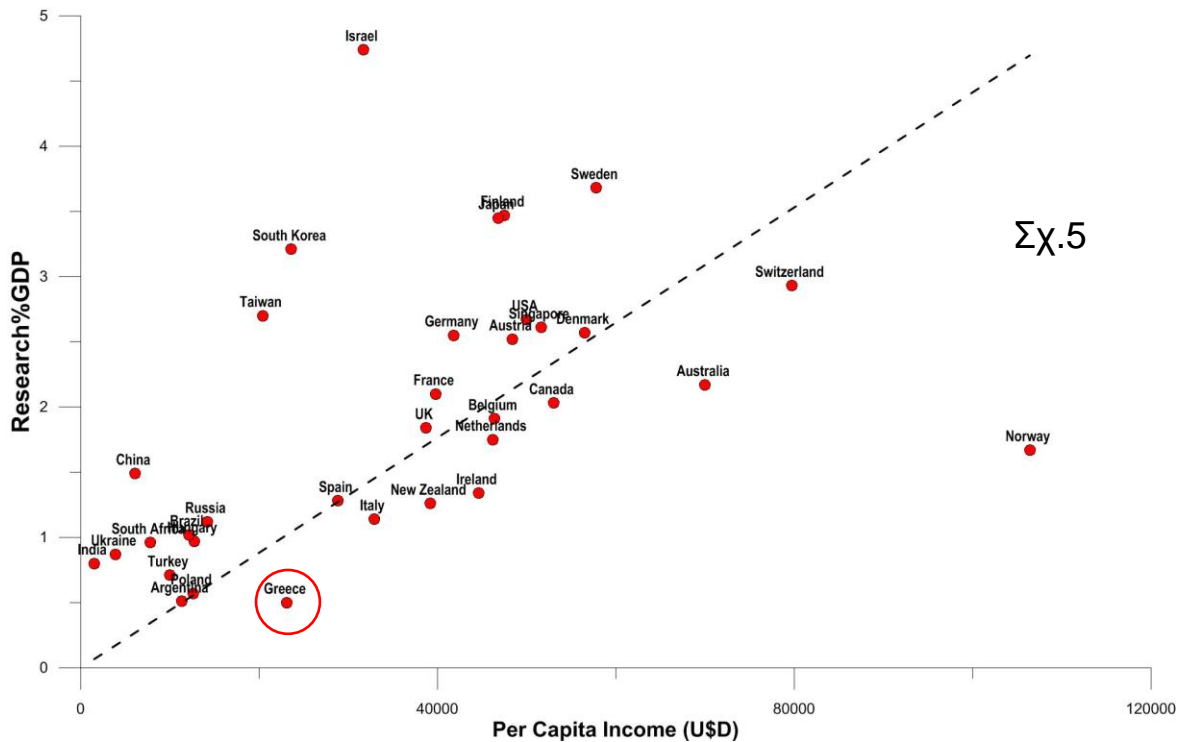
Σχ.3

Μεταβολή του αριθμού Δημοσιεύσεων ανά 100.000 κατοίκους σε σχέση με το Κατά Κεφαλή Εισόδημα

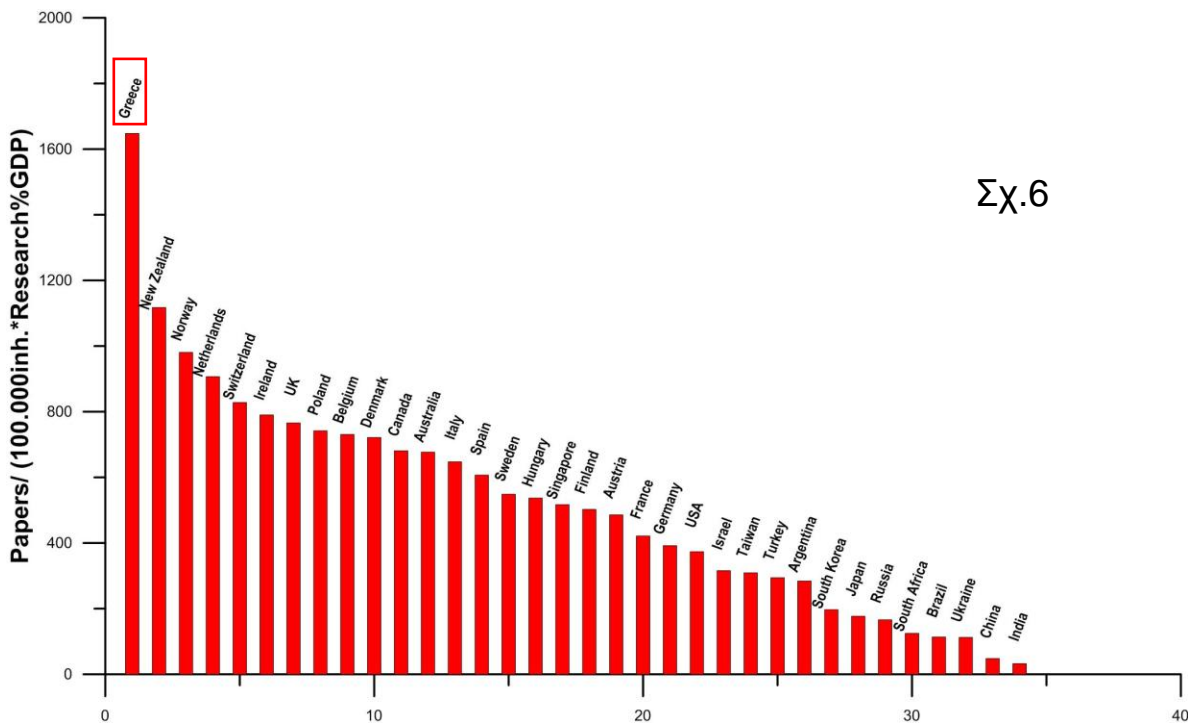

Σχ.4

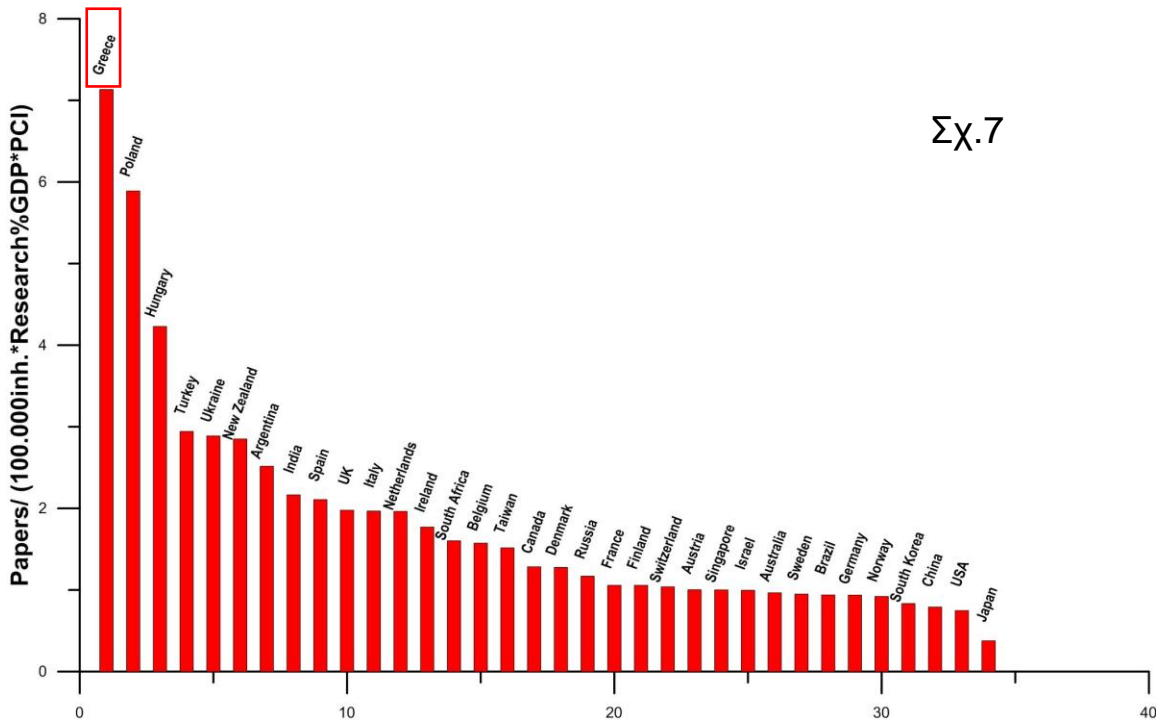
Ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος που διατίθεται για την Έρευνα (πηγή UNESCO, 2007)

Ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος που διατίθεται για την Έρευνα, σε σχέση με το Κατά Κεφαλή Εισόδημα

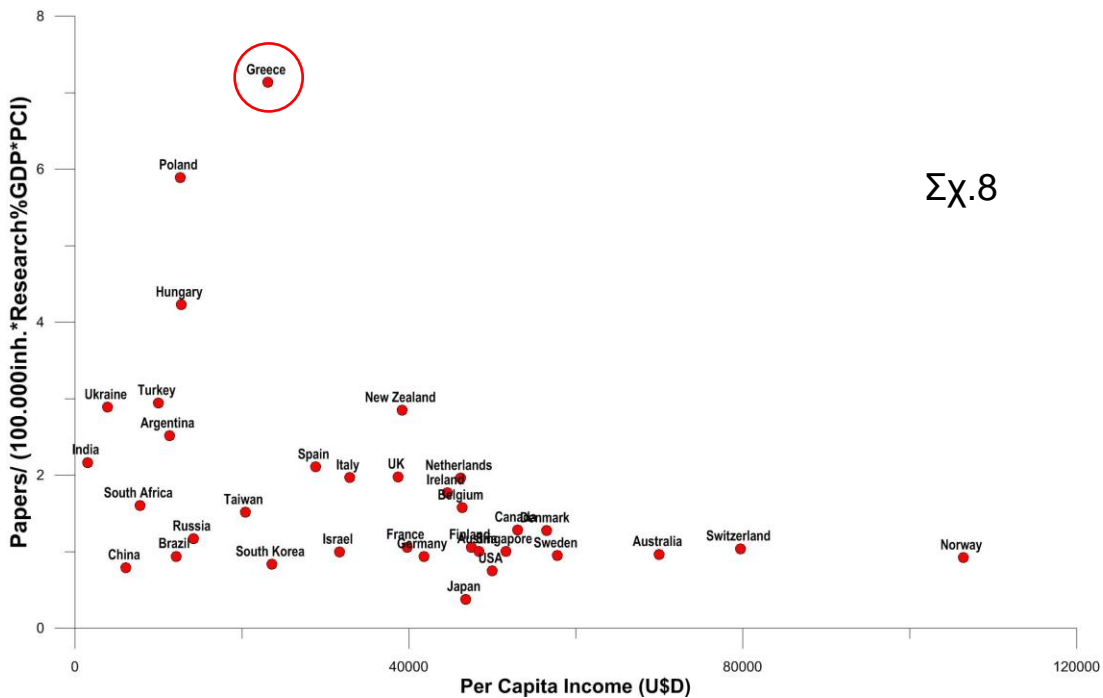

Αριθμός Δημοσιεύσεων ανά 100.000 κατοίκους για τα έτη 2002-2012, ανηγμένο για το ποσοστό του ΑΕΠ το οποία διατίθεται για την Έρευνα

Σχ.7

Αριθμός Δημοσιεύσεων ανά 100.000 κατοίκους για τα έτη 2002-2012, ανηγμένο για το ποσοστό του ΑΕΠ το οποία διατίθεται για την Έρευνα και το Κατά Κεφαλή Εισόδημα (πολλαπλασιασμένο με 100), δηλαδή ανηγμένο για το Κατά Κεφαλή Εισόδημα που διατίθεται για την Έρευνα

Σχ.8

Αριθμός Δημοσιεύσεων ανά 100.000 κατοίκους για τα έτη 2002-2012, ανηγμένο για το Κατά Κεφαλή Εισόδημα που διατίθεται για την Έρευνα , σε σχέση με το Κατά Κεφαλή Εισόδημα